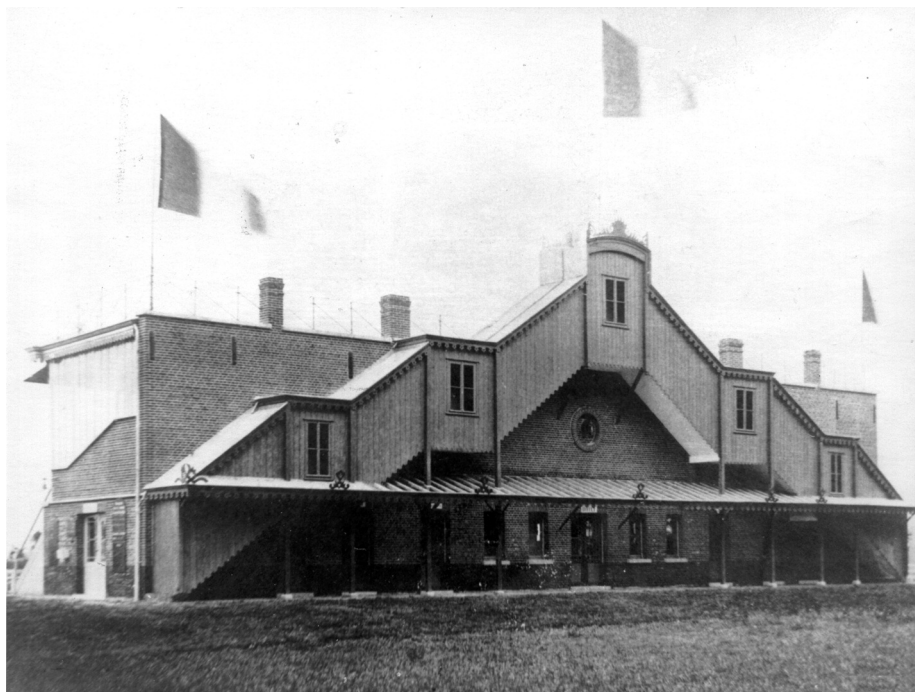

HIPPODROOMS TE SINT-AMANDSBERG

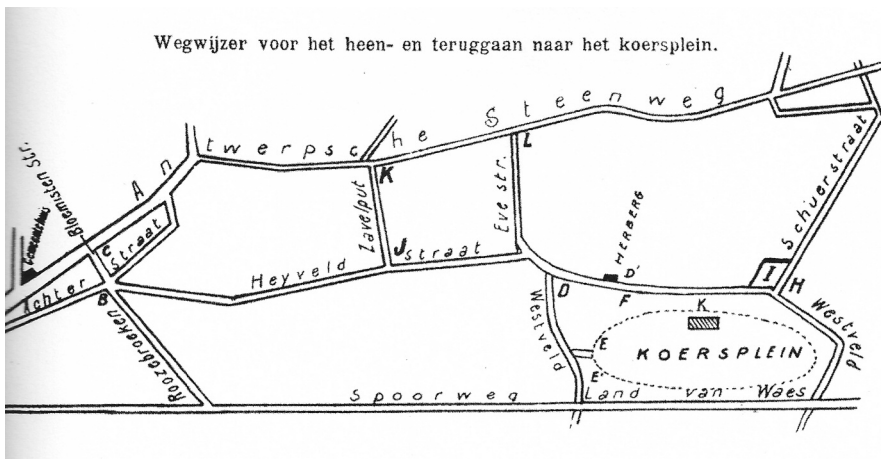
Danny Mattens, Luc Devriese

In 1993 schreef Lode Hoste in zijn reeks over het Gentse gezelschapsleven in GT (jg. 22, p. 33) dat de paardenkoersen van Sint-Denijs-Westrem tegen het einde van de jaren 1800 concurrentie kregen van de hippodroom Westveld te Sint-Amandsberg. Dat laatste koersplein dat veel minder bekend is, werd (met flink wat overdrijving) het Vlaamse Ascot genoemd. Het bestond uit twee delen: een vlak parcours voor de courante wedrennen en een gedeelte met hindernissen voor de ‘steeple chase’.

Afb. 1. De tribune van het koersplein te Sint-Amandsberg (verz. DSMG)

De gronden van het koersplein in de Heiveldstraat waar nu een filiaal van de stadsbibliotheek gevestigd is, zouden volgens Hoste eigendom geweest zijn van de familie de Burbure. Bij het uitpluizen van de geschiedenis van het Westveld zijn we er achter gekomen dat de gronden waar het koersplein op het Westveld aanvankelijk lag, eigendom waren van Jean-Baptiste Schoutheet en later van zijn opvolgers, de familie de Schoutheete de Tervarent. Het was overigens ridder Amédée de Schoutheete de Tervarent die in 1885 gronden ter beschikking stelde voor de inrichting van het koersplein. De Koerspleinstraat tussen de Heiveldstraat en de Alfons Braeckmanlaan, dicht bij de Heilig Kruiskerk van het Westveld herinnert er nog aan (afb. 2 en 3).

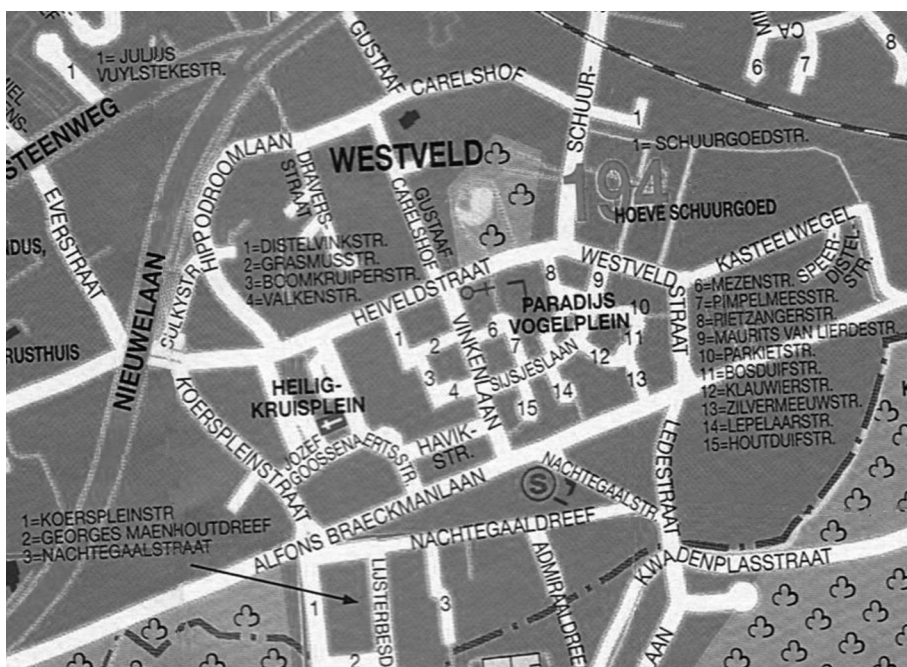

Afb. 2. Het koersplein weergegeven op een plannetje afkomstig uit een ongedateerde brochure bewaard in het documentatiecentrum DSMG, Begijnhof, Sint-Amandsberg. Het dateert van voor 1911. Dat kunnen we afleiden uit de weergave van het spoortraject. De spoorweg zoals die sinds 1847 in gebruik was werd verlaten en later definitief opgebroken. In de verlaten spoorwegbedding werd later de Alfons Braeckmanlaan aangelegd. De tribunes van het koersplein bevonden zich langs de Heiveldstraat. Op dit plannetje staat twee keer Westveld aangeduid als straatnaam. Enkel de rechtse (oostelijke) straat werd Westveldstraat. De andere stemt min of meer overeen met de huidige Vinkenlaan.

Het koersplein moest in 1912 plaats ruimen voor de bouw van de boerderij die er nu nog staat. De paardenkoersen verhuisden naar de andere zijde van de Heiveldstraat naar een plek die nu ingenomen wordt door twee appartementsgebouwen van de sociale huisvestingmaatschappij Volkshaard. Een nieuwe weg kreeg er in 1980 de naam Hippodroomlaan. Een zijstraatje daarvan werd de Sulkystraat, naar de benaming van de tweewielige karretjes gebruikt bij

drafkoersen. Even verder vind je nog de Draversstraat.

De paardenwedrennen hielden ook daar op in de vroege jaren 1930. Op dit 'nieuwe' koersplein werden in 1972 nog één keer paardenwedrennen georganiseerd ter gelegenheid van de viering van het 100-jarig bestaan van de gemeente Sint-Amansberg. Volgens mondelinge getuigenissen zou de cavalerie van de toenmalige Rijkswacht er geoefend hebben. Schriftelijke bevestiging hebben wij hier nooit van gevonden. Navraag bij de federale politie, de opvolger van de Rijkswacht, leverde niets op. Volgens de zelfde mondelinge overlevering zou op dezelfde plaats een wielervedrenbaan gelegen hebben. Ook daarvan hebben wij nergens schriftelijke bevestiging gevonden. Orale geschiedenis is altijd gevaarlijk om zomaar over te nemen.

Afb. 3. Wegenkaart uit de jaren 1980. Het oorspronkelijke koersplein lag niet bij de Koerspleinstraat, maar tussen de Vinkenlaan en het begin van Schuurstraat / Westveldstraat in de zone met de vogeltjesstraatnamen. Het tweede plein aan de andere zijde van de Heiveldstraat lag effectief bij de Hippodroomstraat. De Sulkystraat is het korte gebogen stuk weg tussen de twee 'paardenkoersstraten'. Even hoger en naar rechts: de Draversstraat.

De twee opeenvolgende koerspleinen gaven aanleiding tot verwarring. In zijn artikel over de straatnamen van o.a. Sint-Amansberg (Jaarboek Oost-Oudburg, 1979, p. 145 en 148) maakt Roger Poelman geen onderscheid tus-

sen de twee locaties. Zo schrijft hij dat de naam Koerspleinstraat herinnert aan het 'koersplein', een paardenrenbaan die tot na de eeuwwisseling gelegen was op de gronden tussen de Heiveldstraat en de Antwerpsesteenweg. Dat is de plek waar pas later koersen ingericht werden en waar de naam Hippodroomstraat naar refereert. Bij de Hippodroomstraat beschrijft hij de drafwedstrijden tussen 1880 en 1904. Zoals hierboven aangegeven, werden die niet daar gehouden, maar een eind meer oostelijk tussen de Heiveldstraat en de Alfons Braeckmanlaan. Tussen haakjes: hippodroom is een samenstelling van twee Griekse woorden: 'hippos', paard en 'dromos', koers. De twee straatnamen duiden dus precies hetzelfde aan.

Dat paardenwedrennen enorm populair waren bij zekere bevolkingsklassen kunnen we afleiden uit het feit dat rond 1900 ook in Gentbrugge paardenkoersen ingericht werden op het militair oefenterrein gelegen bij de Arsenalstraat. Ook dat wist Lode Hoste te melden.

HIPPODROME DE MONT-ST-AMAND
TERMINUS TRAM 7

Seul Programme Officiel
DES
COURSES AU TROT DE GAND
JEUDI 23 JUILLET 1925
A 15 HEURES

1. — PRIX TROUJÈRE

Course internationale au trot monté et attelé. — Distance: 2.600 m. — Prix: 1.400 fr. dont 700 fr. au fer, 450 fr. au 2e, 300 fr. au 3e, 150 fr. au 4e pour chevaux adultes. Récomp. de juments de toutes espèces et de tous pays, âgée de 3 ans et ayant pour prix de l'élevage en 1925 2.000 francs. Les chevaux n'ont pas à être déclarés au moment de leur achat. Les chevaux de 3 ans au-dessous n'ont pas une somme supérieure à 7.500 fr. Les chevaux recueillis de 25 m. par 2.500 fr. après. Les chevaux au-dessous de 25 m. ont une somme de 1.000 fr. Les chevaux n'ont pas à être déclarés au moment de leur achat. Les chevaux de 3 ans au-dessous de 50 m. sur leur distance. — Poids réglementaire. — Entrée: 32 fr.

NOMS DES PROPRIÉTAIRES	N°	NOMS DES CHEVAUX	Poids de l'année	Sexe et âge	COULEURS	ORIGINE	Entraineurs
Th. Depreiter	1	Charmante	2550	J. h.	5 Manche, cob. et t. gronats	Fred Layburn et Zoupe	Propriétaire
H. Hanssens	2	Mazie Todd	2375	J. m.	6 bayé bleu, bl. r. et j. t. id. et j.	Todd Mac et Baby Extractor	Van Ypersele
F. Jodot	3	Vertik	2620	J. mâle	1 rouille, t. noire, bruns, blancs	Jardal et Molin	Propriétaire
R. Herteler	4	Dixie	2390	ch. n.	4 s. et t. noirs, m. jaunes	Gastouet et Jacqueline	Propriétaire
G. Degroote	5	Palla	2500	J. h.	4 bayé marron et orange, t. rouge	Holender et Jacqueline	Propriétaire
A. Delcroix	6	Duff	2600	ch. h.	4 marron, m. gr. bleu, t. rouge	Koenigsbergh et Baraniano	R. Deverre
C. Vauthour	7	Totale Harding	2625	J. h.	4 marron, m. et t. blancs	Lord Todd et Young Manly	R. Deverre
Ch. Marcoux	8	Frisolima	2625	J. h.	4 s. et t. blancs, m. jaunes	Sau Franconi et Louis Worley	R. Deverre
J. Vascobroek	9	Williana	2625	J. mâle	7 villos. cob. et t. noirs	Fil d'Arce et Jacomé	V. Deverre
Ch. Boerboom	10	Simon	2525	ch. h.	7 r. et s. à l'Andal. bl. m. et t. bl.	Fred Layburn et Gino	V. Deverre
R. Clays	11	Uranus II	2550	ch. n.	5 n. et t. noirs, bruns, blancs	Koenigsbergh et Bologna	V. Deverre
H. Clays	12	Quadrifida	2675	J. n.	2 s. et t. bleu cob.	Hott et Verté Allard	Propriétaire

2. — PRIX TELEMAQUE

Course internationale au trot monté et attelé. — (A vendre aux enchères. — Distance: 2.200 m. — Prix: 1.000 fr. dont 400 fr. au fer, 300 fr. au 2e, 250 fr. au 3e et 150 fr. au 4e pour chevaux adultes, hongres et juments de toutes espèces et de tous pays, âgés de 3 ans et au-dessous. Les chevaux n'ont pas à être déclarés avant la course. Les chevaux mis à vendre pour 3.000 fr. portés à 2.500 fr. 5.000 fr. à 2.250 fr., 7.000 fr. à 2.250 fr. — Poids réglementaire. — Entrée: 48 fr.

NOMS DES PROPRIÉTAIRES	N°	NOMS DES CHEVAUX	Poids de l'année	Sexe et âge	COULEURS	ORIGINE	Entraineurs
Tanghe	1	Quick	2600/2200	h. h.	4 s. et t. rouge et bleu	Alford et Biga	Vermantel
C. Vauthour	2	Hatchler	2600/2200	ch. h.	3 marron, m. et t. blancs	Mochler et Ullander	R. Deverre
J. Dusselier	3	Karel	2600/2300	h. h.	4 vert, m. et t. marron	Lord Revelocke et Holde	Propriétaire
Edou. Dusselier	4	Panna	2600/2200	h. h.	4 blanch. pois noirs, t. noirs	Knigler et Evans	Propriétaire
C. Vauthour	5	Prince de Massir	7000/2200	ch. n.	3 marron, m. et t. blancs	Boumanier et Savane	Propriétaire
O. Vauthour	6	Minguetto	7000/2200	J. h.	3 corol, rouge et jaune, t. rouge	Gastouet et Ake Sater	R. Gindale
G. Dusselier	7	Banquet	7000/2200	h. n.	3 jaune, m. et t. violents	Hertz et Javotte	Propriétaire
E. Ingelbercht	8	Tourneval	7000/2200	ch. h.	6 marron m. blancs, t. marron	Diamond et Jonghans II	F. Deverre
H. Vandenbende	9	Dr du Rhin	7000/2200	ch. h.	4 corol, rouge et jaune, t. jaune	Diamond et Post 1 ^{er} d'Age	F. Deverre

PRIX : 050 FR.

Afb. 4. Programmabrochure voor drafkoersen (courses au trot) tijdens de Gentse Feesten 1925 (verz. Van Buyten)